

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 403/2010-47

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. marca 2011 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť E. J., B., zastúpenej advokátom JUDr. N. T., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Er/1060/2008 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 1 Er 288/02 a na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. BN – 1 Er/288/2002) v súvislosti s ich úkonmi pre dovolacie konanie a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo E. J. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Er/1060/2008 v súvislosti s jeho úkonmi pre dovolacie konanie p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bánovce nad Bebravou v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Er/1060/2008 v súvislosti s jeho úkonmi pre dovolacie konanie **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prierahov.

3. E. J. **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré jej je Okresný súd Bánovce nad Bebravou **p o v i n n ý** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky **u k l a d á** uhradiť E. J. trovy konania v sume 303,30 € (slovom tristotri eur a tridsať centov) na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. N. T., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd Bánovce nad Bebravou **j e p o v i n n ý** uhradiť štátu trovy konania v sume 303,30 € (slovom tristotri eur a tridsať centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 7000060515/8180 vedený v Štátnej pokladnici do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 18. januára 2011 č. k. III. ÚS 403/2010-34 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť E. J. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Er/1060/2008 v súvislosti s jeho úkonmi pre dovolacie konanie.

Predseda okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr/752/2010 z 13. októbra 2010, z ktorého okrem iného vyplýva podrobná chronológia úkonov vykonaných okresným súdom v exekučnom konaní vedenom proti sťažovateľke ako povinnej, ako aj podaním z 8. marca 2011 sp. zn. Spr/157/2011, z ktorého vyplýva, že okresný súd vo veci koná a v predmetnom konaní nie je ešte rozhodnuté o návrhu súdneho exekútora na zastavenie exekúcie, a to z dôvodu, že súd koná o ďalších procesných návrhoch podaných sťažovateľkou.

V podaniach okresný súd tiež uviedol, že „*Sťažovateľka na výzvu súdu, potom ako exekútor navrhol exekúciu zastaviť pre nemajetnosť, aby uviedla či trvá na podanom dovolaní a návrhu na oslobodení od súdnych poplatkov a neustanovení bezplatného právneho zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie oznámila súdu, že na svojich podaniach trvá. Sťažovateľka podala dňa 12. 09. 2005 dovolanie, o ktorom k dnešnému dňu nie je rozhodnuté, a to z dôvodu, že po vrátení spisu dovolacím súdom dňa 01. 06. 2009 v konaní bolo potrebné rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky proti rozhodnutiu o neoslobodení od súdnych poplatkov a neustanovení bezplatného právneho zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie...*

Dňa 26. 06. 2009 bola vec predložená odvolaciemu súdu. Odvolací súd na základe podaného odvolania sťažovateľkou rozhodol o zrušení prvostupňového rozhodnutia o neoslobodení od súdnych poplatkov a neustanovení bezplatného právneho zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie a vec okresnému súdu vrátil na ďalšie konanie (spis doručený okresnému súdu dňa 09. 02. 2010).

Okresný súd Bánovce nad Bebravou bezodkladne po doplnení dokazovania dňa 08. 03. 2010 o návrhu sťažovateľky opätovne rozhodol a sťažovateľke priznal čiastočné oslobodenie pre dovolacie konanie vo výške v 1/2 (jednej polovici) a ustanovil pre dovolacie konanie zástupcu z radov advokátov v osobe Mgr. R. Š., advokáta so sídlom kancelárie v B. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľka opäť podala odvolanie, a vec bola bezodkladne dňa 15. 04. 2010 a po jeho vrátení odvolacím súdom opätovne dňa 11. 05. 2010 predložená odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní. Po rozhodnutí odvolacieho súdu (rozhodnutie okresného súdu bolo potvrdené) bola vec vrátená okresnému súdu dňa 07. 09. 2010. Následne okresný súd ustanoveného zástupcu uznesením zo dňa 01. 10. 2010 vyzval na doplnenie a opravu dovolania v zmysle pokynu dovolacieho súdu (uznesenie

ustanovený advokát prevzal dňa 04. 10. 2010), ktorému lehota na doplnenie a opravu v súčasnosti ešte neuplynula.“.

Okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti tiež uviedol, že „vo veci koná. Potom ako súd ustanoveného zástupcu sťažovateľky uznesením zo dňa 01. 10. 2010 vyzval na doplnenie a opravu dovolania v zmysle pokynu dovolacieho súdu, súd vec 18. 11. 2010 predložil Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie, kde sa vec nachádza i v súčasnosti.

Mám za to, že v konaní nedošlo k subjektívnym prieťahom zo strany tunajšieho súdu, z dôvodov uvedených vo vyjadrení zo dňa 13. 10. 2011 a navrhujem, aby ústavný súd rozhodol, že právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v konaní porušené nebolo a nepriznal sťažovateľke ňou žiadané finančné odškodnenie a náhradu trov konania.“.

Právny zástupca sťažovateľky sa k stanovisku okresného súdu vyjadril podaním doručeným ústavnému súdu 21. marca 2011, v ktorom zotrval na svojom predchádzajúcom vyjadrení.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na

prejednanie jeho záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v exekučnom konaní v súvislosti s úkonmi (nečinnosťou okresného súdu) pre uskutočnenie dovolacieho konania.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností, z písomných vyjadrení účastníkov konania a zo spisu okresného súdu sp. zn. 2 Er/1060/2008 ústavný súd zistil takýto relevantný priebeh a stav predmetného konania:

Pred okresným súdom prebieha exekučné konanie od augusta 2002 na základe návrhu oprávnenej S. B... proti povinnej (sťažovateľke) o vymoženie sumy 14 979 Sk s prísl. Sťažovateľka podala proti exekúcii námietky, o ktorých okresný súd rozhodol tak, že jej námietky právoplatne zamietol uznesením z 13. júna 2003. Následne okresný súd zamietol aj návrh sťažovateľky na zastavenie exekúcie uznesením z 26. augusta 2003.

Okresný súd Trenčín neskôr uznesením sp. zn. 1 Er 288/02 z 29. marca 2005 rozhodol tak, že sťažovateľke nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov a nevyhovel jej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov a ďalej uznesením zo 4. apríla 2005 zamietol návrh sťažovateľky na nariadenie predbežného opatrenia. Tieto uznesenia boli potvrdené uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) z 10. júna 2005.

Dňa 12. septembra 2005 sťažovateľka doručila okresnému súdu dovolanie proti uzneseniu krajského súdu z 10. júna 2005 a 24. apríla 2007 podala aj návrh na ustanovenie advokáta pre dovolacie konanie a žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 18. januára 2008 súdny exekútor doručil Okresnému súdu Trenčín návrh na zastavenie exekúcie z dôvodu nemajetnosti a 15. apríla 2008 okresný súd vyzval sťažovateľku, či trvá na podanom dovolaní a návrhu na oslobodenie súdnych poplatkov a ustanovenie zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie.

Okresný súd uznesením z 9. januára 2009 nepriznal sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov pre dovolacie konanie a návrh na ustanovenie právneho zástupcu pre dovolacie konanie zamietol. Dňa 11. marca 2009 okresný súd vyzval sťažovateľku na

doplnenie dovolania a 28. apríla 2009 bol spis predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), z ktorého bol predčasne vrátený späť 1. júna 2009.

Uznesením krajského súdu zo 4. februára 2010 bolo uznesenie okresného súdu z 9. januára 2009 zrušené a vec bola vrátená späť na ďalšie konanie a uznesením z 8. marca 2010 okresný súd priznal sťažovateľke čiastočne oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovil právneho zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie.

Dňa 24. marca 2010 doručila sťažovateľka okresnému súdu odvolanie proti jeho uzneseniu z 8. marca 2010 a rozhodnutím z 9. augusta 2010 krajský súd potvrdil napadnuté uznesenie okresného súdu z 8. marca 2010.

Dňa 27. septembra 2010 sťažovateľka doručila okresnému súdu *„žiadosť o vyhlásenie exekúcie za neprípustnú“*.

Následne okresný súd ustanoveného zástupcu 1. októbra 2010 vyzval na doplnenie a opravu dovolania a vec 18. novembra 2010 predložil najvyššiemu súdu, kde sa vec nachádza aj v súčasnosti.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len

„ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľku.

1. Pokiaľ ide o prvé z uvedených kritérií, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o procesných návrhoch sťažovateľky ako povinnej v exekučnom konaní treba považovať za konanie tak po právnej, ako aj po stránke faktickej (skutkovej) za pomerne jednoduché (obdobne napr. IV. ÚS 58/02). Namietané konanie nevykazuje žiadne znaky komplikovanosti, pričom ani okresný súd vo svojich vyjadreniach neoznačil namietané konanie ako skutkovo alebo právne zložité.

2. K hodnoteniu správania sťažovateľky ústavný súd na jednej strane konštatuje, že sťažovateľka využívala svoje oprávnenia dané jej procesnými predpismi a opakovane podávala aj sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu, ale aj svojím správaním čiastočne prispela k predĺženiu napadnutého konania, keď jej úkony zbytočne predlžujú toto exekučné konanie, o čom svedčí to, že zatiaľ nie je rozhodnuté iba o návrhu súdneho exekútora na zastavenie exekúcie z dôvodu nemajetnosti sťažovateľky z januára 2008 a tiež o jej návrhu na vyhlásenie exekúcie za neprípustnú (zo septembra 2010), pretože okresný súd koná o jej procesných návrhoch v súvislosti s dovolacím konaním.

3. Posledným kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či pri rozhodovaní v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bol postup okresného súdu. Tu je potrebné uviesť, že okresný súd a Okresný súd Trenčín spočiatku konali o jej procesných návrhoch od začatia konania (2002) až do roku 2005 (napr. uznesením sp. zn. 1 Er 288/02 z 29. marca 2005 rozhodol o nepriznaní oslobodenia sťažovateľky od súdnych poplatkov a nevyhovел jej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov a následne uznesením zo 4. apríla 2005 zamietol návrh sťažovateľky na nariadenie predbežného opatrenia). Tieto uznesenia boli potvrdené uznesením krajského súdu z 10. júna 2005.

Na druhej strane však obdobie od 12. septembra 2005, keď sťažovateľka doručila okresnému súdu dovolanie proti uzneseniu krajského súdu, až do 15. apríla 2008, keď okresný súd vyzval sťažovateľku, či trvá na podanom dovolaní a návrhu na oslobodenie

súdnych poplatkov v trvaní 31 mesiacov, považuje za obdobie úplnej nečinnosti okresného súdu.

Aj keď okresný súd ďalší úkon urobil už 9. januára 2009, t. j. uznesením nepriznal sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov pre dovolacie konanie a zamietol jej návrh na ustanovenie právneho zástupcu pre dovolacie konanie, jeho činnosť bola ďalej aj neefektívna, pretože od 18. januára 2008, keď súdny exekútor doručil návrh na zastavenie exekúcie z dôvodu nemajetnosti o tomto návrhu, ešte nerozhodol a spis predložil na rozhodnutie najvyššiemu súdu o dovolaní sťažovateľky až 18. novembra 2010.

Na základe toho ústavný súd konštatuje existenciu zbytočných prietáhov v konaní okresného súdu počas uvedeného obdobia, v ktorom tento nekonal a nepostaral sa zákonným spôsobom o odstránenie právnej neistoty sťažovateľky.

Ústavný súd preto neakceptoval vyjadrenie, že okresný súd konal a vo veci neboli zistené žiadne prietahy, pričom ústavný súd posudzoval konanie z hľadiska posudzovania porušenia označených práv (pôvodne vedené pred Okresným súdom Trenčín i na súčasnom okresnom súde) ako jeden celok.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

Podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal bez zbytočných prietáhov v konaní.

Keďže v posudzovanej veci sa v súčasnosti spis nachádza už na najvyššom súde, ústavný súd už nepovažoval za potrebné rozhodnúť v zmysle ustanovenia § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, t. j. prikázať okresnému súdu, aby vo veci konal, aj keď sťažovateľka o to v sťažnosti výslovne žiadala.

III.

V súlade s § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde sa ústavný súd tiež zaoberal žiadosťou sťažovateľky o priznanie finančného zadosťučinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala finančné zadosťučinenie v sume 33 000 € najmä z dôvodu, že je „*povinná trpieť stav právnej neistoty...*“.

Vzhľadom na všetky okolnosti danej exekučnej veci, ktorá sa vyvíja v prospech sťažovateľky, jej správanie zhodnotené v časti II, bode 2 nálezu, ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je pre sťažovateľku dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej finančné zadosťučinenie v sume 500 € podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov právneho zástupcu sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom, pretože sťažovateľke bol ustanovený právny zástupca uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 403/2010-15 z 27. októbra 2010.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2009, ktorá bola 721,40 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby urobené v roku 2010 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 120,23 €, t. j. za dva úkony 240,46 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 7,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje spolu sumu

254,88 €. K tomu je potrebné pripočítať podľa § 18 ods. 3 vyhlášky aj 19 % DPH (48,42 €), teda celková suma priznaných trov konania predstavuje sumu 303,30 €.

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je Kancelária ústavného súdu povinná uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky JUDr. N. T., K., (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde) a v rovnakej lehote je túto sumu povinný uhradiť okresný súd na účet Kancelárie ústavného súdu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. marca 2011